

ANNEX V

PÒRTICS

**PÒRTICS DE LECTURA PRESCINDIBLE
(però que indiquen la intenció dels docents)****PÒRTIC I**

Hem entrat, tot just, en un temps nou (una nova època). El vell món, el món del *flâneur* assegut, s'ha esfondrat (amb la gran mortaldat). La finestra, vers la qual es dirigeix el subjecte en trànsit, no és només la que aboca a l'indefectible Abisme (del més enllà de l'existir i de tot possible coneixement). Un conjunt altre de petites finestres (finestretes, finestrans, ulls de bou...) s'arreglaren a costat i costat del passadís i de l'escala que el menen, al *flâneur* en trànsit, vers l'indefectible destí; mentre fa aquest trajecte li abelleix –sabent que es tracta d'un luxe i d'un entreteniment, en absolut cap transcendència- donar-hi una ullada, reposada i apressurada alhora; tal qual com qui es deté en un mirador o plataforma, vol i pot realitzar una atenta i concentrada mirada (que és un veure) al que li han dit és la realitat on és ell -l'únic lloc (i moment), de fet, on pot ser (ésser) i ésser-hi-.

En aquest seu deambular i descens, el *flâneur*, abans d' "el Salt" (abans de volar, de traspasar), encara encuriósit i amb anhel, voldria saber. Nihilitzat incompletament, intueix -i en té alhora el desesperat i confortador convenciment- que només aquesta aproximació a un assabentar-se el pot dotar d'un inútil i fràgil sentit.

Ha descobert (i per tant sap, amb convicció lúcida i patològica) que (els humans) no estem fets per pensar ni per veure. S'ha difícilment convençut, en la seva llarga estadia assegut, que només hem arribat, laboriosament, a repetir i a mirar; alhora que ha constatat, també, que molt episòdicament, en aquest lent i aparentment llarg (quan de fet, cosmològicament, també sap que ha estat ràpid i curt) periple evolutiu, només en cada generació d'humans es produeixen una o dues excepcionals aportacions/innovacions en la profunditat i en l'amplitud del limitat (qüestió de sostre) pensar i del veure.

Ara, el *flâneur*, en marxa vers la Finestra, sobtadament desvetllat i assossegadament inquiet, ja no té interès en recordar tot el què han dit "els altres" (els morts: de Zola, Peguy, Alain... a Deleuze, Foucault o Derrida, passant per Bernanos, Sartre-Camús i *tuti*

quanti); només està atent al pòsit que li han deixat (el què li han dit *a ell*) i quines d'aquestes clarianes han ajudat a clarificar/focalitzar el seu propi mirar. Ja no aspira aconseguir un veure d'especialista en qualsevol camp; només vol un saber globalitzat, sintetitzat, reduït a un grum. No demana ni espera un saber impossible (un saber-ho tot), però sí –almenys- una ignorància suficientment prou informada (o suficientment argumentada, ni que sigui –paradoxalment- en un Tractat voluminós). Sap que haver escoltat/llegit i haver après, assegut en una cadira o en un confortable sofà, no ha estat una tasca inútil sinó absolutament necessària/imprescindible (almenys biogràficament). Però, abans de la “gran foscor”, voldria entrellucar –tant incompletament com sigui possible o tant completament com sigui impossible- on és (on som), d'on ve (venim) i tenir una lleu inseguretat de cap on probablement aniran (es va anant) als qui deixen el relleu. Reclama, en definitiva veus de profetes (del passat –tradicionalment anomenats historiadors- , del present –sociòlegs- i del futur –desesperats (in)creguts-).

Al llarg del seu trajecte vers la Finestra, el *flâneur* , doncs, va obrint finestretes; els que l'han precedit no sols hi han posat un rètol a cada una d'elles, sinó que sobretot s'han preocupat i ocupat en bastir-hi “allà fora” (a l'altre costat) tot un complex i organitzat o caòtic i detallat paisatge (panorama i contingut) al que, tossudament, qualifiquen de realitat. A aquest passadís que dóna als miradors l'han batejat amb l'estranya denominació de “Filosofia”; cada finestreta té, també, el seu corresponent rètol: “déu”, “humà”, “cosmos”, “ètica”, “estètica”, “política”, “sentit de l'existir”, “més enllà”, “no-res”, ..., ...

JJ/JMa U

PÒRTIC II

“...una persona asseguda en una cadira en una habitació sense finestres és incapaç de decidir...”.

J.P.Ostriker i S. Mitton (2013)¹

*“Que és ara
I no t’adones
Ve a ser el mateix.*

*El teu horitzó exacte
També es pot dir al revés.*

*La finestra per on mires
És una finestra acabada.”*

JMa Uyà (2014)

“Pot donar-se que percebem, exactament al final de la nostra existència, allò que hem anat cercant al llarg dels anys”.

Jacqueline de Romilly (1992)²

Què pot portar, a algú fins ara assegut, a anar a la finestra? Que assegut no veu res. Que assegut només té un determinat punt de vista. Que des del mig de l’habitació només veu parets blanques o, amb sort (o no) lleixes i llibres. Li cal aixecar-se i cercar una obertura en alguna paret per veure què hi ha (o hi pot haver) “allà a fora”. Li cal fer una finestra o trobar una finestra, o tornar a seure creient que no hi ha finestra.

Perquè mentre era assegut, tenia dues parets: la dels llibres que llegia, com si fossin finestres, i les parets de la seva habitació, on s’hi estava creient que tenia finestres. I les dues parets són un miratge. Un miratge sense finestra.

¹ Jeremiah P. Ostriker, Simon Mitton, *El corazón de las tinieblas. Materia y energía oscuras: los misterios del universo invisible*, Pasado/Presente, Barna., 2014, p. 52.

² Jacqueline de Romilly, *Pourquoi la Grèce?*, Éd. De Fallois, París, 1992, p. 7.

“El *flâneur* assegut”, curs anterior a aquest (www.flaneurassegut.org), tingué lloc en un espai euclidià, de tres dimensions, en un univers pre-copernicà i pre-galilenià. El *flâneur* llegia, sobre paper mil·limetrat, als seus predecessors del segle XIX i de les tres quartes primeres parts del XX que havien passejat, la majoria, la seva mirada pels carrers de París. En “El *flâneur* assegut “ es va passar revista a quasi tot el que es va considerar significatiu i que havia estat dit durant tres èpoques: l’època dels banquets, l’època de la generació perduda i l’època de la postmodernitat.

Després d’un llarg treball de revisió i de reassignació de les veus que conformaren les grans visions d’aquestes tres èpoques, aquell qui estava assegut còmodament en l’habitació, tot d’una, es sent i es sap incòmode. Habitant recent del segle XXI, el viatge que ha fet pel segle precedent l’ha deixat estranyat, l’ha convertit en un viatger fora de sí mateix, car l’epíleg de tot el seu treball de lectura/digestió l’ha satisfet i, suficientment ben informat, això sí, però també confús i posseït per una sospita profunda: que l’habitació és tancada, que els llibres només assagen l’error i que, en algun lloc, potser, hi ha una finestra no vista, amagada, menyspreada, embrutada i comprimida durant segles en formulacions, enunciats i descripcions absurdes. Una finestra al peu de la qual, en enfocar la seva mirada cansada sobre l’època que se l’hi ha assignar d’habitar, hi constata les deixalles d’una gran mortaldat. Tot allò que es deia que era, que ell llegia que era, que tothom deia que era, ja no és: Déu, la Història, la Família, la Filosofia, la Medicina, la Utopia, la Veritat, la Tradició, el Planeta, la Moral, l’Ètica, l’Educació, les Ideologies, el Mal... i també la Metafísica; inclús el llapis i la ploma també han mort, i el paper (i el llibre) estant agonitzant.

Constata, el *flâneur* camí de la finestra, que nosaltres som els botxins, que tot el que troba mort ho hem assassinat nosaltres, els humans; car tot el que vivia en la nostra imaginació també era nostre, dels humans. I en aquests dos segles passats ho hem anant matat, ho estem exterminant, induïts per un canvi, cec però inexorable, de la nostra pròpia transmutació, sense consciència de fer-ho, però alhora desvetllant, en pura paradoxa, la consciència que ha fet aixecar el *flâneur* de la cadira per anar cap a la finestra.

El *flâneur*, posat dempeus, desvetllat sobtat, està entrant en metafísica, un àmbit que creia mort, arrasat per racionalisme-positivisme-pragmatisme-ciència; s’endinsa en un espai inconegut, inabordable i inexistent-existent, endevinat a l’altra costat de la finestra, tot just –ella també- endevinada, descoberta.

Emès el pertinent certificat de defunció i incriminant com a causa de la mort la comprensió cabal de tot paper llegit en el reclòs espai geomètric euclidià on romania assegut, ha entrat tot d’una en metafísica. Es sent encara, en aquesta nova aventura, acompanyat per uns quants visionaris, heterodoxes d’ofici, depuradors de grums,

llançadors per la borda del peix podrit. Amb ells es constata manifestament més lleuger de conceptes, però també estranyat i perplex, car el nou espai que se li mostra és quadridimensional, riemanniana, on no existeixen rectes paral·leles: l'espai és metafísic, més enllà de les tres dimensions. Descobreix que en l'espai on nosaltres habitàvem, l'habitació folrada de llibres i delimitada per parets, terra i sostre, les tres dimensions que considerava les úniques no sols existents sinó també possibles, hi havia, oculta, una finestra que ho engloba tot, i que només és finestra per aquell qui vol veure fora de l'habitació, car en realitat és la dimensió absoluta, intel·ligible, de l'existent en origen, ser i presència.

Arribar a la finestra comporta llençar els grums (piló de femta) de l'antic saber que lentament s'han anat ingerint, retenint, filtrant i depurant; comporta obrir la mà i deixar caure el compactat, obrir-se a on res s'espera, on cap tribunal jutjarà i on cap judici es celebrarà, atès que més enllà del llindar de la finestra, on s'ha apropat, només hi ha un abisme.

Només saltant a l'abisme es pot volar, no es sap cap enlloc. Però només anant a la finestra es pot saltar (l'alternativa altre, altament probable i freqüent –quasi la norma– és que la foscor s'esdevingui mentre continues assegut i distret, creient que aquesta posició era per sempre).

Al llarg d'aquest curs assajarem de descriure el camí del *flâneur* cap a la finestra, just abans del salt. Però no només. També ens aturarem, potser massa llargament –“gruix i contingut”-, davant dels finestrals i miradors (tribunes) que el *flâneur* en desplaçament va trobant al llarg de les escales i el passadís que menen a la Finestra sobre l'Abisme.

JJ/JMaU